

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obo/16/2016
Identifikačné číslo spisu:	9016898642
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:9016898642.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Anny Markovej a JUDr. Dariny Ličkovej, v právnej veci žalobcu v právnej veci žalobcu: Slovenská konsolidačná, a. s., Bratislava, Cintorínska 21, proti žalovaným 1/ Ing. P. U., bytom v L. zastúpený JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1718, 2/ X. B., bytom v J., 3/ JUDr. V. O., bytom v B., zastúpenému JUDr. Eduardom Báránym, advokátom so sídlom v Bratislave, Šafárikovo nám. č. 4, o zaplatenie 73 780,12 eur, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. februára 2009, č. k. 47Cb/660/93-608 (č. l. 504), takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 47Cb/660/93-608 zo dňa 6. februára 2009 p o t v r d z u j e .
Žalovaní 2/ a žalovaný 3/ m a j ú voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd prvej inštancie, po zrušení jeho predchádzajúceho rozsudku v časti týkajúcej sa žalovaného 2/ a 3/ odvolacím súdom, rozsudkom zo dňa 6. februára 2009, č. k. 47Cb/660/93-608 (po oprave žurnalizácie spisu na č. l. 504) žalobu proti žalovaným 2/ a 3/ zamietol (vo vzťahu k žalovanému 1/ nadobudol právoplatnosť predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 47Cb/660/93-335 zo dňa 16. septembra 2002).

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania zistil, že právny predchodca žalobcu poskytol žalovaným 1/, 2/ a 3/, ako členom konzorcia GBH Ružomberok úver vo výške 3 347 700,-- Sk na zaplatenie kúpnej ceny vydražených prevádzkových jednotiek. Podľa zmluvy o úvere z 18. decembra 1991 príjemca prostriedkov bol povinný úver splatiť rovnomernými splátkami a posledná splátka bola splatná 30. novembra 1995. Podľa § 106 Zb. zák. č. 109/1964 Zb. Hospodársky zákonník (ďalej len HZ) boli všetci členovia konzorcia zo zmluvy o úvere zaviazaní spoločne a nerozdielne. Žalobca pôvodne uplatňoval celú poskytnutú čiastku proti žalovanému 1/. Neskôr žalobu rozšíril aj proti žalovaným 2/ a 3/, pričom ju neskôr upravil tak, že od každého žalovaného žiadal len čiastku skutočne nim z úveru použitú. Žalovaného 1/ žiadal zaviazať na 497 307,-- Sk, žalovaného 2/ na

191 700,-- Sk a žalovaného 3/ na 2 031 000,-- Sk. Žalovaní zaplatili dve splátky úveru, ďalšie splátky už nezaplatili. Z vykonaných listinných dôkazov a výsluchov žalovaných 2/ a 3/ vyplýva, že žalobca (jeho právny predchodca) žalovaných upomínal a vyzval na platenie, ale nežiadal od nich splnenie celého dlhu. Podľa čl. III. bod 2 písm. f/ zmluvy však nezaplacením dvoch po sebe idúcich splátok mal žalobca právo od žalovaných vymáhať celú dlžnú čiastku. Nezaplacením splátok 25. decembra 1992 a 25. marca 1993 sa stal splatný celý dlh. Napriek tomu, že žalobca žalovaných písomne nevyzval na splnenie celého dlhu, takéto právo mohol žalobca prvýkrát uplatniť vzhľadom na čl. III bod 2 písm. f/ zmluvy dňa 26. marca 1993 a týmto dňom začala plynúť premlčacia lehota, ktorá uplynula 26. marca 1996. Žalobca právo proti žalovaným 2/ a 3/ uplatnil až po jej uplynutí - dňa 17. októbra 1996, preto súd prvej inštancie konštatoval, že si žalobca nárok voči nim uplatnil po uplynutí premlčacej lehoty. Žalovaní 2/ a 3/ vzniesli námietku premlčania, a preto súd prvej inštancie nemohol žalobcovi uplatnený nárok s poukazom na § 131 Hospodárskeho zákonníka priznať. Z uvedených dôvodov žalobu voči žalovanému 2/ a 3/ zamietol.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza s nesprávneho právneho posúdenia veci. V zmysle článku III, bod 2 písm. f/ zmluvy o pôžičke bol žalobca oprávnený žiadať zaplatenie úveru pred dohodnutou splatnosťou, nebolo to však jeho povinnosťou. Ak oprávnenie žiadať zaplatenie celého úveru nevyužil, nedošlo k predčasnej splatnosti. Iný výklad uvedeného ustanovenia zmluvy by bol v absolútnom rozpore s vôľou zmluvných strán, vyjadrenou v zmluve. V zmluve nie je uvedené, že nezaplacením dvoch po sebe idúcich splátok nastáva splatnosť dlhu, vyplýva z nej len oprávnenie žiadať splatenie, ktoré však nemusí využiť. Konštatovanie súdu prvého stupňa, že celý dlh mohol žalobca na súde po prvýkrát uplatniť nezaplacením dvoch po sebe idúcich splátok napriek tomu, že dlžníkov nevyzval na zaplatenie celého dlhu, je v rozpore s § 131a HZ. Žalobca tak mohol urobiť, len ak by využil svoje oprávnenie a žalovaných požiadal o zaplatenie celého dlhu. Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že toto svoje právo nevyužil. Z dokazovania, okrem iného aj z výpovedí žalovaných na pojednávaní 6. februára 2009, vyplýva tiež, že právny predchodca žalobcu napriek neplneniu podmienok dohodnutých v zmluve, naďalej akceptoval lehotu splatnosti dohodnutú v čl. III bod 2 písm. f/ zmluvy. Žalobca žalobu na žalovaných 2/ a 3/ rozšíril 17. októbra 1996, preto splátky splatné po 17. októbri 1993 boli uplatnené na súde včas. Nepremľalo sa 8 splátok po 6 945,20 eur a posledná splátka 6 946,33 eur, spolu 62 506,90 eur. Namietli, že napadnutý rozsudok je v rozpore so záväzným právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tejto veci v uznesení sp. zn. 4Obo/243/2006 zo dňa 15. 04.2008, v ktorom odvolací súd uložil povinnosť skúmať, kedy žalobca podľa článku III bod 2 písm. f/ zmluvy žiadal od žalovaného 2/ a 3/ zaplatenie celého úveru pri nezaplacení dvoch po sebe nasledujúcich splátok. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nesprávne vyslovil, že je irelevantné, či právny predchodca žalobcu využil svoje oprávnenie požadovať splatenie celého dlhu. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovaného 2/ zaviazal na zaplatenie 6 363,27 eur (191 700,-- Sk) a žalovaného 3/ na zaplatenie 62 506,90 eur (1 883 083,-- Sk).

4. Žalovaný 2/ sa k odvolaniu nevyjadril.

5. Žalovaný 3/ vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Uviedol, že názor súdu prvej inštancie, že nezaplacením dvoch splátok sa stal splatný celý dlh bez ohľadu na to, že žalobca dlžníkov na zaplatenie celého dlhu nevyzval, je správny a zodpovedá formulácii použitej v zmluve a znení § 131a HZ. Podľa čl. III bod 2 písm. f/ zmluvy má žalobca právo žiadať zaplatenie celého dlhu. Nemožno konštruovať rozdiel medzi týmto znením a splatnosťou podľa § 131b ods. 1, druhej vety HZ. Veriteľ môže žiadať o zaplatenie len splatného dlhu a dlh sa nestáva splatným veriteľovou žiadosťou o zaplatenie. Žalovaný tiež uviedol, že z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/243/2006 zo dňa 15. apríla 2008 nevyplýva, že by odvolací súd viazal začatie plynutia premlčacej lehoty na žiadosť žalobcu, adresovanú žalovaným 2/ a 3/ na zaplatenie celého dlhu. Odvolací súd podľa žalovaného 3/ považoval za rozhodujúce pre splatnosť a tým i pre uplatniteľnosť celého dlhu omeškanie dlžníkov znamenajúce v okolnostiach prípadu nezaplatenie dvoch po sebe idúcich splátok.

6. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol potvrdený Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako súdom odvolacím, a to rozsudkom č. k. 4Obo/45/2009-649 zo dňa 28. septembra 2010, ktorý však bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdom dovolacím dňa 29. decembra 2015, sp. zn. 1ObdoV/21/2013. V tomto zrušujúcom uznesení dovolací súd vytkol odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie nie je preskúmateľné, pretože odôvodnenie nie je v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Uviedol, že odôvodnenie je stručné a odvolací súd sa takmer vôbec nevysporiadal s námietkami odvolateľa, ale ani s právnym názorom, ktorý bol vyslovený v prvom rozhodnutí odvolacieho súdu (myslí sa sp. zn. 4Obo/243/2006). Ďalej uviedol, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s tým, ako splatnosť úveru bola dohodnutá v zmluve o úvere.

7. V rozhodnutí najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho zo dňa 15. apríla 2008, sp. zn. 4Obo/243/2006, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 47Cb/660/93-335 zo dňa 16. septembra 2002, odvolací súd uviedol, že nesporným je skutočnosť vytvorenia konzorcia podľa § 106za a nasl. Hospodárskeho zákonníka dňa 01. 11. 1991 zmluvou uzavretou medzi žalovanými 1/ až 3/. Združenie (konzorcium) vytvorili za účelom vybudovania maloobchodnej siete pre predaj kníh a publikácií. Bolo dohodnuté, že každý člen konzorcia môže konať v mene konzorcia samostatne, ako, že činnosť budú vykonávať prostredníctvom osobitného spoločného účtu. Žalovaný 1/ požiadal dňa 17. 12. 1991 písomne v mene členov konzorcia a na základe splnomocnenia zo dňa 11. 12. 1991 právneho predchodcu žalobcu o poskytnutie úveru vo výške 3 347 700,-- Sk za účelom zaplatenia kúpnej ceny za vydražené prevádzkové jednotky podľa priložených zápisníc o dražbe, ktoré boli v tejto žiadosti presne špecifikované. Na základe uvedenej žiadosti uzavrel a podpísal žalovaný 1/ v mene členov konzorcia GBH a právny predchodca žalobcu platnú zmluvu o poskytnutí úveru, z ktorej sú zaviazaní žalovaní 1/ až 3/ ako členovia konzorcia solidárne (§ 106zb Hospodárskeho zákonníka). Z čl. I predmetnej zmluvy č. 0191 vyplynulo, že úver bol poskytnutý na zaplatenie kúpnej ceny prevádzkových jednotiek vydražených žalovanými 1/ až 3/ v celkovej sume 3 347 700,-- Sk, pričom úver bol splatný dňa 30. 11. 1995. Podľa čl. III bod 1 úverovej zmluvy sa úver mal splácať v štvrtročných splátkach po 209 231,-- Sk, realizovaných od marca 1992 do 30. 11. 1995, pričom výška poslednej splátky bola stanovená na 209 235,-- Sk. Splátky sa mali realizovať k 25. dňu posledného mesiaca príslušného štvrťroka z bežného účtu na účet pôžičky. Podľa čl. III, bod 2. písm. f/ zmluvy veriteľ bol oprávnený žiadať zaplatenie úveru, pôžičky aj pri nezaplatení dvoch po sebe nasledujúcich splátkach. Z fotokópie výpisu z účtu konzorcia GBH Ružomberok č. 7501-268544332 vedeného vo VÚB, pobočka Dolný Kubín zo dňa 23. 06. 1992 a 24. 09. 1992 súd zistil, že v prospech tohto účtu bola uhradená dvakrát suma 209 231,-- Sk žalovaným 1/. Dňa 10. 04. 1992 bola v prospech uvedeného účtu pripísaná suma 209 231,-- Sk, vložená cez pokladňu (č. pokladničného dokladu 20186332). Právny predchodca žalobcu podal žalobu dňa 17. 11. 1993 len proti žalovanému 1/. Podaním zo dňa 15. 10. 1996, doručeným súdu dňa 17. 10. 1996, upresnil petit tak, že rozšíril žalobu o žalovaných 1/ až 4/ o zaplatenie 2 720 007,-- Sk s prísl. Na pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 10. 12. 1998 upravil petit tak, že žiadal od každého z nich konkrétnu čiastku po čiastočnom späťvzatí žaloby. Voči žalovanému 1/ sa domáhal zaplatenia 497 307,-- Sk, voči žalovanému 2/ si uplatnil sumu 191 700,-- Sk a od žalovaného 3/ požadoval zaplatenie 2 031 000,-- Sk. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že veriteľ pri solidárnych záväzkoch má právo vymáhať splnenie záväzku v celom rozsahu od všetkých dlžníkov, alebo jeho časť voči jednému alebo niekoľkým alebo všetkým dlžníkom, a to súčasne alebo postupne. Vzhľadom na to, že žalovaní 2/ a 3/ vzniesli námietku premlčania s poukázaním na ust. § 130, § 131, § 111a Hospodárskeho zákonníka je potrebné skúmať, kedy žalobca podľa čl. III. bod 2 písm. f/ Zmluvy žiadal od žalovaného 2/ a 3/ zaplatenie celého úveru pri nezaplatení dvoch po sebe nasledujúcich splátkach. Je nesporné, že na úver boli splatené tri štvrtročné splátky po 209 231,-- Sk, a to 10. 04. 1992, 23. 06. 1992 a 24. 09. 1992, ktoré žalobca započítal na splatenie čerpanej časti úveru žalovaným 1/. Odvolací súd sa v uvedenom rozhodnutí nestotožnil s právnym názorom krajského súdu ako súdu prvej inštancie, že nárok voči žalovanému 3/ je premlčaný za splátky úveru od 25. 03. 1992 do 25. 09. 1993 (v rozhodnutí bolo zrejme chybné uvedené, že nárok žalovaného 3/) a nárok na zaplatenie dlhu vo výške 1 880 083,-- Sk (splátky úveru splatné štvrtročne od 25. 12. 1993 až do 30. 11. 1995, t. j. 8-krát po 209 231,-- Sk plus 208 235,-- Sk) je oprávnený a uplatnený v lehote. Zo spisu odvolaciemu súdu nebolo zrejmé, či sa celý dlh nestal splatný skôr, než bolo pôvodne dohodnuté v zmluve o úvere, a to vzhľadom na omeškania dlžníkov s jeho splácaním. Okrem toho, keďže ide o solidárny dlh všetkých troch žalovaných, povinnosť

splácať dohodnuté splátky sa týkala všetkých troch vo výške zodpovedajúcej ich pomeru na celkovom dlhu. Premlčacia lehota preto nemohla plynúť iba jednému z nich, ale všetkým rovnako s prihliadnutím na výšku ich dlhu. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie zistiť, kedy žalobca vyzval žalovaných 2/ a 3/ na splnenie celého dlhu pre nezaplatenie dvoch splátok poskytnutého úveru a vo veci znovu rozhodnúť s prihliadnutím na ust. § 130, § 131a, § 131b ods. 1 Hospodárskeho zákonníka vzhľadom na vznesené námietky premlčania žalovanými 2/ a 3/.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací [podľa § 470 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zrušení rozsudku č. k. 4Obo/45/2009-649 zo dňa 28. septembra 2010 Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako súdom dovolacím dňa 29. decembra 2015, sp. zn. 1Obdo V/21/2013, opätovne prejednal podané odvolanie žalobcu podľa ustanovenia § 379 C. s. p. a § 380 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

9. Odvolanie žalobcu bolo podané pred 1. júlom 2016, teda za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), odvolací súd preto postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. a posudzoval právne účinky tohto odvolania v zmysle príslušných ustanovení O. s. p.

10. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny právny záver. S odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje (§ 387 ods. 2 C. s. p.). S poukazom na názor dovolacieho súdu vyjadrený v uznesení sp. zn. 1ObdoV/21/2013 odvolací súd uvádza na doplnenie ďalšie dôvody, vrátane stanoviska k odvolacím námietkam žalobcu.

11. Podstatou odvolacích námietok žalobcu boli námietky voči výkladu čl. III bod 2 písm. f/ úverovej zmluvy zo strany súdu prvej inštancie a z neho vyodeného nesprávneho záveru o splatnosti dlhu žalovaných a následne o premlčaní sa nároku žalobcu na jeho zaplatenie. Žalobca namietol, že súd prvej inštancie sa neriadil záväzným právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v uznesení z 15. apríla 2008, sp. zn. 4Obo/243/2006, ktorý uložil súdu prvej inštancie zistiť, či a kedy žalobca vyzval žalovaných 2/ a 3/ na zaplatenie celého dlhu.

12. Podľa § 130 Hospodárskeho zákonníka, ktorým sa vzťah účastníkov podľa § 1 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ spravuje, majetkové právo, ktoré nebolo uplatnené v ustanovenej dobe na príslušnom orgáne, sa premlčuje. Osobitný režim plynutia premlčacej lehoty stanovoval HZ v § 131b pre opakujúce sa plnenia, za ktoré výslovne považoval aj plnenie v splátkach. Premlčacia lehota začala plynúť samostatne pre každú splátku od jej splatnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej časti plnenia stal splatným celý dlh, začala plynúť premlčacia lehota od splatnosti nesplnenej časti plnenia.

13. Ako už odvolací súd uviedol v predchádzajúcom rozhodnutí, medzi účastníkmi nie je sporné, že žalobca, resp. jeho predchodca poskytol žalovaným 1/ až 3/, ako členom konzorcia úver (bez ohľadu na nesprávne označenie, že išlo o pôžičku). Podmienky splácania tohto úveru sú upravené v čl. III úverovej zmluvy z 18. decembra 1991. Podľa čl. III ods. 2 písm. f/ je pobočka (?) oprávnená žiadať zaplatenie úveru, pôžičky pred uplynutím lehoty dohodnutej v ods. 1 okrem iného aj pri nezaplatení dvoch po sebe idúcich splátok. Nie je medzi nimi sporné ani to, že žalovaní počnúc splátkou splatnou 25. decembra 1992, už žiadne ďalšie štvrtročné splátky nezaplatili. Druhá nasledujúca nezaplatená splátka bola splatná dňa 25. marca 1993.

14. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že dňom splatnosti druhej nezaplatenej splátky (25. marca 1993) nastala splatnosť celého nesplateného dlhu. Stotožňuje sa s názorom žalovaného 3/, uvedeným vo vyjadrení k odvolaniu, že slovné spojenie oprávnená žiadať zaplatenie úveru obsahovo vyjadruje splatnosť úveru. Pod splatnosťou sa vo všeobecnosti považuje doba, v ktorej má byť dlh (záväzok) splnený (dospelosť záväzku). Je to čas, dokedy je dlžník povinný dlh splniť a zároveň, odkedy je veriteľ oprávnený od neho splnenie žiadať. Pod možnosťou žiadať o splnenie dlhu treba nepochybne rozumieť možnosť využiť zákonom predpokladané právne prostriedky na dosiahnutie splnenia, tak mimosúdne, ako aj možnosť úspešne sa domáhať práva na súde. Odvolací súd má za to, že

bez toho, aby v zmluve použitý výraz oprávnenie bol chápaný ako dospelosť - splatnosť záväzku, by toto oprávnenie nemalo žiaden obsah a uvedené ustanovenie zmluvy by nemalo žiaden význam.

15. Treba prisvedčiť žalobcovi, že mal oprávnenie, teda právo žiadať o splatenie dlhu, nie však povinnosť. To však platí pre každé právo. Vždy je na veriteľovi, či svoje právo využije alebo nie. Ak je však pre uplatnenie práva stanovená určitá lehota, je dôsledkom nevyužitia práva jeho premlčanie alebo zánik (preklúzia).

16. V tejto súvislosti odvolací súd upozorňuje, že konštrukcia splatnosti plnenia dohodnutého v splátkach bola/je odchyľne upravená v § 565 Občianskeho zák. v znení od 01. 01. 1992 (predtým v § 80 Obč. zák. v znení do 31. 12. 1991). Podľa týchto ustanovení je možnosť veriteľa použiť právo na splatnosť celej pohľadávky časovo obmedzená do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Hospodársky zákonník, ktorý je potrebné na predmetný vzťah aplikovať, však obdobnú úpravu neobsahoval.

17. V danom prípade úverová zmluva v čl. III bod 2 písm. f/ splatnosť celého nesplateného dlhu neviaže na žiadnu inú skutočnosť, ako na nesplnenie dvoch po sebe nasledujúcich splátok. Splatnosť celého úveru nepodmieňuje ani výzvou dlžníkovi na zaplatenie celého dlhu. V zmysle úverovej zmluvy mohol veriteľ požadovať zaplatenie celého dlhu (teda nastala splatnosť celého dlhu, inak by jeho zaplatenie nemohol požadovať), ak nebudú uhradené dve po sebe idúce splátky. Nastáva tak situácia predpokladaná v druhej vete § 131b HZ (t. j., ak sa pre nesplnenie niektorej časti plnenia stane splatným celý dlh, začne plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplnenej časti plnenia). Druhá nesplnená splátka bola splatná 25. marca 1993, t. j. premlčacia lehota na zaplatenie celého dlhu plynula do 25. marca 1996. Žalobca právo na zaplatenie dlhu voči žalovaným 2/ a 3/, uplatnil na súde až úpravou - rozšírením žaloby, ktoré bolo súdu doručené 17. októbra 1996. Neskôr žalobu opätovne upravil tak, že voči žalovanému 1/ si uplatnil právo na zaplatenie 497 307,-- Sk, voči žalovanému 2/ právo na zaplatenie 191 700,-- Sk a voči žalovanému 3/ právo na zaplatenie 2 031 000,-- Sk a vo zvyšku uplatnenom voči každému zo žalovaných v pôvodnej a rozšírenej žalobe zobral žalobu späť. Keďže žalobca si nárok voči žalovaným 2/ a 3/ uplatnil až dňa 17. 10. 1996 (pričom ani voči žalovanému 1/ si neuplatňoval pôvodne v žalobe celý dlh), uplatnil si tento nárok po uplynutí trojročnej premlčacej doby (t. j. po 25. marci 1996).

18. K tvrdeniu žalobcu, že mohol žiadať splatenie celého úveru až po výzve adresovanej žalovaným s poukazom na § 131a veta druhá HZ, podľa ktorého pri právach, ktoré sa musia uplatniť najprv u povinného subjektu (napr. reklamáciou), plynie premlčacia lehota odo dňa, keď sa právo takto uplatnilo, je podľa odvolacieho súdu nesprávne (takýto názor nevyplýva ani z rozhodnutia odvolacieho súdu zo dňa 15. apríla 2008, sp. zn. 4Obo/243/2006). Zo žiadneho právneho predpisu (a ani z predmetnej úverovej zmluvy) nevyplýva, že pred uplatnením práva na vrátenie úveru poskytnutého na základe zmluvy uzavretej podľa Hospodárskeho zákonníka sa musí toto právo najskôr uplatniť u povinného subjektu. Uplatnenie, resp. neuplatnenie plnenia u úverového dlžníka výzvou nemá v tomto prípade žiaden vplyv na splatnosť dlhu a plynutie premlčacej lehoty. Na plynutie premlčacej lehoty má vplyv len uplatnenie nároku na súde s tým, že jej plynutie spočíva (neplynie). To, že žalobcovi odo dňa splatnosti druhej nasledujúcej nesplatennej splátky vzniklo právo domáhať sa zaplatenia celého dlhu podľa odvolacieho súdu vyplýva z čl. III ods. 2 písm. f/ úverovej zmluvy (viď predchádzajúce body toho odôvodnenia). Ak žalobca toto právo neuplatnil na súde v celom rozsahu (v lehote si uplatnil len časť nároku a len voči žalovanému 1/ a aj z tohto uplatneného nároku zobral neskôr svoju žalobu voči žalovanému 1/ späť, pričom o zvyšku uplatneného nároku voči žalovanému 1/ vo výške 497 307,-- Sk je právoplatne rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 47Cb/660/93-335), hoci tak urobiť po nastaní skutočnosti uvedenej v tomto čl. úverovej zmluvy, mohol, premlčacia lehota pri neuplatnenej časti nároku nerušene plynula. Po nastaní splatnosti celého dlhu mohol žalobca žiadať zaplatenie celého dlhu mimosúdne, ale aj súdnou cestou (to v prípade, ak by chcel spôsobiť spočívanie plynutia premlčacej lehoty) voči ktorémukoľvek zo žalovaných ako členov konzorcia, alebo aj jednotlivo. Každý účastník konzorcia je v zmysle § 106zb Hospodárskeho zákonníka voči tretím osobám oprávnený a zaviazaný solidárne. Premlčacia lehota začala voči všetkým žalovaným plynúť rovnako, a to odo dňa splatnosti celého dlhu. Uvedené je plne v súlade s názorom odvolacieho súdu uvedeným v rozhodnutí sp. zn. 4Obo//243/2006, podľa ktorého v danom prípade ide o solidárny dlh všetkých troch žalovaných,

pričom povinnosť splácať dohodnuté splátky sa týkala všetkých troch. Premlčacia lehota preto nemohla plynúť iba jednému z nich, ale všetkým rovnako.

19. Keďže vo vyššie spomínanom rozhodnutí odvolacieho súdu (sp. zn. 4Obo/243/2006) bolo uvedené, že súd prvej inštancie má zistiť, kedy žalobca vyzval žalovaných 2/ a 3/ na splnenie celého dlhu pre nezaplatenie dvoch splátok poskytnutého úveru a vo veci znovu rozhodnúť s prihliadnutím na ust. § 130, § 131a, § 131b ods. 1 Hospodárskeho zákonníka vzhľadom na vznesené námietky premĺčania žalovanými 2/ a 3/, súd prvej inštancie viazaný týmto pokynom uvedenú skutočnosť zisťoval a uzavrel, že právny predchodca žalobcu vyzval na zaplatenie dlžných splátok splatných do 25. 12. 1992 a 25. 03. 1993 len žalovaného 1/, a to výzvou zo dňa 11. 08. 1993 (č. l. 51) s tým, že uhradené mali byť do 30. 08. 1993, inak pristúpi k súdnemu vymáhaniu a upomienkou zo dňa 06. 09. 1993 (č. l. 50), ktorou od žalovaného 1/ žiadal uhradiť dlh, inak pristúpi k súdnemu vymáhaniu pohľadávok. Žalovaného 2/ a 3/ predchodca žalobcu na zaplatenie dlhu nevyzýval. Súd prvej inštancie však uviedol, s čím sa odvolací súd stotožňuje, že veriteľ pri solidárnom záväzku má právo vymáhať splnenie záväzku v celom jeho rozsahu, alebo jeho časť, a to od všetkých dlžníkov, či len od jedného z nich alebo niekoľkých z nich. Odvolací súd sa tiež stotožňuje so záverom, že splatnosť úveru nastala nezaplatením 2 po sebe idúcich splátok (25. 12. 1992 a 25. 03. 1993) v zmysle čl. III bod 2 písm. f/ úverovej zmluvy, pričom odvolací súd dodáva, že pre nastanie splatnosti nebolo potrebné žalovaných vyzývať samostatnou výzvou na plnenie (ako už bolo vyššie vysvetlené). Odvolací súd na záver uvádza, že 3-ročná premlčacia lehota začala plynúť všetkým žalovaným rovnako odo dňa splatnosti úveru a vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ márne uplynula dňa 25. 03. 1996, keď voči nim si nárok žalobca uplatnil na súde až dňa 17. 10. 1996.

20. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil.

21. Žalovaní 2/ a 3/ mali v odvolacom konaní plný úspech majú preto podľa § 255 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 396 ods. 1 O. s. p. nárok na náhradu trov odvolacieho konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v

akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.). Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany, podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisovo rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2

C. s. p.). Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.). Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).